

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
2.Bhar.343/2011/5. szám

A Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2012. évi március hó 8. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A garázdaság vétsége miatt **I.r. vádlott és társa** ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 2011. szeptember 15. napján kelt 20. Bf.I. 6544/2011/5. számú ítéletét az I.r. vádlottat érintően **megváltoztatja, a vádlottal szemben alkalmazott intézkedést megrovásra enyhíti.**

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2010. évi december hó 6. napján kihirdetett 16.B.I. 1381/2008/18. számú ítéletével I.r. vádlottat az ellene garázdaság vétsége (Btk. 271.§ (1) bek.) miatt emelt vád alól felmentette, míg a II.r. vádlott bűnösségét garázdaság vétségében (Btk. 271.§ (1) bek.) megállapította és nevezettet egy évre próbára bocsátotta.

A felmerült bűnügyi költség viseléséről úgy rendelkezett, hogy abból a II.r. vádlott 12.325 forintot köteles megfizetni, míg 12.325 forint az államot terheli.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést mindkét vádlott terhére súlyosításért, az I.r. vádlott esetében a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása végett, a II.r. vádlott vonatkozásában pedig pénzbüntetés kiszabása érdekében.

A fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 2011. szeptember 15. napján kelt 20.Bf.I.6544/2011/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az I.r. vádlott tekintetében megváltoztatta. A vádlottat bűnösnek mondta ki garázdaság vétségében (Btk. 271.§ (1) bek.) és ezért őt egy évre próbára

bocsátotta. Kötelezte 12.325 forint bünygi költség megfizetésére, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az eljárási szabálysértés nélkül lefolytatott bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság megalapozott történeti tényállást állapított meg, amely a felülbírálat során is irányadó volt.

Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét kellő részletességgel teljesítette és okszerűen vont következtetést a II.r. vádlott bűnösségére, akinek cselekményét az anyagi jogi szabályoknak megfelelően minősítette.

Az I.r. vádlott tekintetében azonban az elsőfokú bíróságétól eltérő jogi álláspontra helyezkedett.

Okfejtése szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a terhelt cselekménye nem tekinthető kihívóan közösségellenesnek. Az irányadó tényállás szerint az eseménysor kezdetén a vádlottak kölcsönös szidalmazás után lökdösődni, majd dulakodni kezdtek. Az állandó bírói gyakorlat szerint, ha a vádlottak között kölcsönös szidalmazás után verekezésre kerül sor, az azt jelenti, hogy egymás tettelegességre történő kihívását kölcsönösen elfogadták, így szándékuk jogtalan támadó jellegű, azaz kölcsönös és egyidejű támadás esetén mindkét fél egyaránt a jogtalanság talaján áll. Ebből adódóan egyik fél sincs jogos védelmi helyzetben, még akkor sem, ha a kölcsönös bántalmazás közben a másikkal szemben erőfölénybe kerül. A támadás jogellenessége objektív jellegű, így a II.r. vádlott sem hivatkozhat jogos védelmi helyzetre.

A cselekménysor első (a rendőrök kiérkezése előtti) részében résztvevő az I.r. vádlott azzal a cselekményével, hogy a nyílt utcán, több ember szeme láttára hangos szóváltásba, majd dulakodásba keveredett a II.r. vádlottal maradéktalanul megvalósította a Btk. 271.§ (1) bekezdése szerinti garázdaság vétségének valamennyi törvényi tényállási elemét, ezért bűnösségét garázdaság vétségében megállapította. A joghátrány megválasztásánál súlyosítóként értékelte a hasonló jellegű cselekmények elszaporodottságát, míg enyhítőként vette figyelembe a vádlott büntetlen előéletét és a bekövetkezett jelentős időmúlást.

Mindezekre figyelemmel az I.r. vádlottal szemben intézkedés alkalmazását elegendőnek ítélte és egy évi próbára bocsátást szabott ki.

A bűnösnek kimondott vádlottat kötelezte az őt érintően felmerült bünygi költség megfizetésére.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az I.r. vádlott és védője felmentésért jelentettek be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 907/2011/1. számú átiratában és képviselője a harmadfokú nyilvános ülésen a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A harmadfokú nyilvános ülésen a védő a bejelentett fellebbezést fenntartotta a másodfokú ítélet megváltoztatását és a vádlott felmentését kérte, elsődlegesen bűncselekmény hiányában, másodlagosan jogos védelmi helyzet címén.

Fellebbezése indokolásában a védő arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a saját lakására bűntört szállító az I.r. vádlottra a II.r. vádlott támadt rá, a lakásából egy csavarhúzóval kijőve, ordibálva követelte, hogy máshol parkoljon. Mivel az I.r. vádlott tudott az ott parkoló gépkocsik korábbi sérüléséről -amellyel kapcsolatban a II.r. vádlott cselekvőségét vélelmezték -, meg akarta akadályozni, hogy autója kárt szenvedjen, ezért védekezéséppen vett magához maroknyi követ. Kétségtelen, hogy köztük szóváltás keletkezett, az I.r. vádlott saját gépkocsija és a II.r. vádlott közé állt, majd összeakaszkodtak és a földre estek. Hangsúlyozta, hogy a cselekménysor második részében az I.r. vádlott aktívan nem vett részt, csupán a rá agresszívan, asztallábbal támadó a II.r. vádlott elől menekült. Kifogásolta, hogy ezt a magatartást is felrőtta neki a másodfokú bíróság.

A védő álláspontja szerint az I.r. vádlott nem követett el bűncselekményt, ezért az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az I.r. vádlott fellebbezése írásbeli indokolásában és a nyilvános ülésen is kétségbe vonta bűnösségét. Lényegében korábbi védekezését megismételve arra hivatkozott, hogy a II.r. vádlott részéről eszközös, durva támadás érte és ő csupán autója és önmaga védelmében cselekedett, ezért felmentését kérte.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság helytállóan biztosított fellebbezési jogot az ítéletével szemben, miután az elsőfokú határozat felmentő rendelkezését megváltoztatva az I.r. vádlott bűnösséget állapította meg.

A bejelentett fellebbezések nem alaposak.

A Be. 387.§-ának (1) és (2) bekezdései alapján a harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú bíróság ítéletének minden rendelkezését és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást - függetlenül attól, hogy ki fellebbezett - felülbírálja abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint a másodfokú ítélet megalapozott-e.

A Be. 388. §-ának (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét meghozta, kivéve, ha ez a tényállás megalapozatlan.

A harmadfokú bíróság megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően, kellő részletességgel és alaposággal folytatta le.

Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett bűncselekmény elbírálásához szükséges összes fellelhető bizonyítékot beszerezte és azokat iratszerűen, részletesen, okszerűen, az ésszerűség és a logika szabályainak megfelelően értékelte, mérlegelte.

Az így megállapított tényállást a másodfokú bíróság is megalapozottnak ítélte, s pusztán a személyi körülmények körében pontosította.

Miután a másodfokú bíróság által megalapozottnak ítélt tényállás teljes körű, senki által nem vitatott bizonyítékokon alapul, az minden tekintetben megalapozott, így a Be. 388.§-ának (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság számára irányadó volt. E tényállásból egyértelmű, hogy a rendőrök távozása utáni cselekmény során az I.r. vádlott csupán az őt asztallábbal kergető a II.r. vádlott elől menekült. (elsőfokú ítélet harmadik oldal második bekezdése, másodfokú ítélet 3. oldal első bekezdés utolsó mondata) Ebből adódóan büntetőjogi felelőssége kizárólag az eseménysor ezt megelőző szakasza kapcsán volt vizsgálendő.

Mind az első-, mind pedig a másodfokú bíróság maradéktalanul eleget tett az indokolási kötelezettségének is. Az elsőfokú bíróság igen részletesen mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és számot adott arról, hogy a vádlottak vallomását mely bizonyítékok erősítették meg.

Az irányadó tényállás alapján azonban az elsőfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy a vádlottak közti konfliktus személyes jellege miatt az I.r. vádlott cselekménye nélkülözötte a kihívó közösség-ellenességet és bűncselekmény hiányában felmentette nevezettet az ellene emelt vád alól.

A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú bíróság jogi álláspontját osztotta és nem fogadta el a védői érvelést.

A jogalkotó által a jogos védelem és megelőző jogos védelem korábbtól eltérő szabályozásával kapcsolatban, a gyakorlatban olyan kiterjesztő értelmezés mutatkozik, amely nem felel meg a törvényalkotó által törvénybe foglaltaknak. A jogos védelmet a törvény kizárólag jogtalan támadás kapcsán engedi meg, amely kétségkívül irányulhat személyek javak vagy a közérdek ellen.

Ha a vádlottak között kölcsönös szidalmazás után verekedésre kerül sor, mindkettőjük szándéka jogtalan támadó jellegű és ez okból egyikőjük sem hivatkozhat a jogos védelmi helyzet, mint büntethetőséget kizáró ok fennállására. A vádlottak kölcsönösen annak tudatában szidalmazták és fenyegették egymást, hogy ez tettelegességghez vezethet. Ez azt jelenti, hogy egymás tettelegességre szóló kihívását kölcsönösen elfogadták, mindkettőjük szándéka támadó jellegű volt, emiatt jogos védelemre egyikük sem hivatkozhat. (BH. 2004/93.)

A Btk. 271. §-ának (1) bekezdése szerint a garázdaság vétségét az követi el, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, feltéve, hogy súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg.

A töretlen bírói gyakorlat szerint a garázdaság bűncselekménye megvalósulásának három együttes feltétele: az elkövetési magatartás kihívó közösségellenessége, erőszakos volta, s annak másokban megbotránkozás vagy riadalom keltésére alkalmassága. A három tényállási elem bármelyikének hiánya esetén a bűncselekmény nem állapítható meg.

A garázdaság bűncselekményének egyes tényállási elemei számos más bűncselekmény elkövetése kapcsán is felismerhetők. Nem minden erőszakos és másokban megbotránkozás vagy riadalom keltésére alkalmas cselekmény tekintendő azonban kihívóan közösségellenesnek. Hiányzik például a kihívó közösségellenessége az olyan magatartásoknak, amely kölcsönös vitatkozás során, annak kereteit túl nem lépő becsületsértésben, esetleg könnyű testi sértésben nyilvánulnak meg, avagy például szűk családi körben kerülnek elkövetésre.

Amikor a törvényhozó - a szubszidiaritást is figyelembe véve - a garázdaságot önálló bűncselekményként szabályozta, tényállási elemmé tette az elkövető magatartásának kihívó közösségellenességét. Ez pedig nem azonos a minden bűncselekményben felismerhető társadalmi veszélyességgel, a közösség elvárásaival történő szembe-fordulással, vagy ezen elvárások semmibe vételével. A kihívóan közösségellenes magatartást tanúsító garázda elkövető tudatában van annak, hogy erőszakos cselekedete közvetlenül és durván sérti/sértheti a közösség nyugalma, ám (akár személyes motivációból fakadó) tettét e közösségi érdek semmibe vételével hajtja végre. Cselekményében a közösségi érdekekkel való szembefordulás - legalább az eshetőleges szándék szintjén - felismerhető (BH 2005/ 313.).

Egy zárt lépcsőházban kialakult alkalmi vita, s az azt követő, leginkább pillanatnyi indulatból fakadó civakodásnak tűnő tettlegesség nem tükröz kihívó közösségellenességet és nem alkalmas annak megállapítására, hogy a terheltek elbíralt magatartásuk során a házközösség nyugalma tudatosan semmibe véve cselekedtek. (BH. 2005/313.)

Kihívó közösségellenesség hiányában nem valósítja meg a garázdaság büntetettét annak az elkövetőnek a magatartása sem, aki az autószalonban a köszönését nem fogadó sértettet - emiatti vitatkozás közben - arcul üti. (BH. 2007/110.)

Az a vádlott sem lépett a jogtalanság talajára, aki társát előbb a kiabálás abbahagyására szólította fel, majd társa folyamatos támadását nem meneküléssel, hanem konkrét védekezéssel hárította el. (BH. 2009/171.)

A jelen esetben a két vádlott között kialakult szóváltás, majd durva hangvételű hangos veszekedés során az I.r. vádlott kellő alap nélkül ellene és gépkocsija ellen támadást feltételezve tettlegességbe keveredett a II.r. vádlottal, cselekvősege túllépett azon a határon, amely kölcsönös vitatkozás során megengedett, személyes motivációja ellenére közvetlenül és durván sértette a közösség nyugalma. A közösségi érdekekkel való szembefordulása nemcsak objektíve volt megbotránkozás vagy riadalom keltésére alkalmas, hanem cselekménye másokban ténylegesen félelmet és riadalmat is kiváltott.

A harmadfokú bíróság a kifejtettek szerint egyetértett a másodfokú bíróságnak az I.r. vádlott bűnösségére levont következtetésével, s a vádlott cselekményének a Btk. 271. §-ának (1) bekezdése szerinti minősítése is megfelel az anyagi jogi szabályoknak. Az állandóan követett bírói gyakorlat szerint a személy elleni erőszakos magatartás folytán okozott nyolc napon belül gyógyuló sérülés a

garázdaságba beolvad, így önálló bűncselekményként (könnyű testi sértés vétsége) nem értékelhető.

A büntetés kiszabása körében felmerült körülmények értékelésével kapcsolatban a harmadfokú bíróság azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság, az I.r. vádlottnak a bűncselekményben játszott szerepét, cselekvőségét figyelmen kívül hagyva, vele szemben nemében és mértékében is eltúlzott joghátrányt alkalmazott, amely a belső arányosság követelményét is sérti.

A harmadfokú bíróság álláspontja szerint az I.r. vádlottal szemben a bűnösségi tényezőknek és a belső arányosság követelményének enyhébb intézkedés felel meg, ezért a bűnösnek kimondott vádlottal szemben - a Be. 330.§-ának (1) bekezdése, illetve (2) bekezdés II. fordulata alapján, - a Btk. 71.§-ának (1) bekezdése szerint megrovást alkalmazott.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a bejelentett fellebbezéseket alaptalannak találva, a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 20.Bf.I.6544/2011/5. számú ítéletét az I.r. vádlott tekintetében a büntetést kiszabó részében a Be. 398.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, ezt meghaladóan az ítélet törvényes rendelkezéseit a Be. 397.§-a szerint helybenhagyta.

Budapest, 2012. év március hó 8. napján

Dr. Lassó Gábor sk.
tanács elnöke

Dr. Sebe Mária sk.
előadó bíró

Dr. Révész Tamásné sk.
bíró

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 20.Bf.I.6544/2011/5. számú ítélete az I.r. vádlottat érintően a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 2.Bhar.343/2011/5. számú ítélete folytán 2012. évi március hó 8. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2012. év március hó 8. napján

Dr. Lassó Gábor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Kukucska Erzsébet
írnok

